

זהירות ובטיחות בדרכים מצילה חיים

חג השבועות,

מנהג התזת המים ובטיחות בדרכים

מקור המנהג

התזת המים בחג השבועות מקורה במנהג של יהודי צפון-אפריקה לשפוך מים על כל עובר ושב, שכן מי שנשפכו עליו מים בחג השבועות, לא יאונה לו כל רע במשך השנה.

מנהג התזת המים קשור למעשי ניסים ונפלאות שאירעו ליהודי צפון אפריקה - מרוקו, לוב ועוד. בתקופות מסוימות נהגו השליטים המוסלמים בעריצות ובשרירות לב וגזרו על היהודים גזרות שונות ומשונות. על פי אמונתם של היהודים, התזת המים על פני הקהל הביאה לביטול הגזרות. התזת המים הייתה מתבצעת בכתי כנסת ולעיתים במחתרת, בכל בית ובית ובכל אתר ואתר.

על פי האמונה, היו אפילו שליטים זרים שאסרו על היהודים במפורש לקיים את המנהג של התזת המים, היהודים התעקשו וקיימוהו ובסופו של דבר גם השליטים הזרים האמינו ש"מי ישועות" הם והאלוהים הוא שמחזקם בזכות כך והתירו ליהודים להמשיך לקיים את המנהג.

מסופר, למשל, על רבי משה פינטו שחי במרוקו בתקופה שנאסר על היהודים לקיים את מנהג התזת המים ועל אף שתדלנותו אצל שליט מרוקו, לא הצליח לבטל את רוע הגזירה, אלא שלילה אחד חש הפחה (השליט) ברע, איבד הכרתו, וחשבו שהולך הוא למות. לאחר ששבה הכרתו, סופר שראה בחלומו מלאכי חבלה דורשי רעתו וביקש שיקראו לרבי משה פינטו ויאמרו לו שיתיז לפני תפילתו מים על כל אנשי קהילתו מכד זהב מלא במים שמסר לו וכך תתבטלנה כל הגזרות.

כאז כן עתה, ילדים וילדות, צעירים וצעירות מצטיידים בכלים שונים, ממלאים אותם מים מהבארות ומהכרזים ושופכים על כל עובר ושב, וכמו שבטבר לא נמצא אדם שלא הקפיד על הדבר, גם כיום יש רבים שרואים בו מנהג קדמון שאין מערערין עליו.

יש גם הטוענים שהתזת המים היא משום שהתורה נמשלה למים, ונוצר מנהג זה מן הפסוק "יערף כמטר לקחי, תיזל כטל אמרתי, כשעירים עלי דשא וכרביבים עלי עשב" (דברים ל"ב ג') והפירוש: כמו שהצומח אינו מתקיים אלא ביניקה של רביבים (מי גשמים) כך האומה אין לה קיום בלי יניקה מן התורה.

* פעילות זו שאנו מגישים לכם מטרתה למנוע קיום המנהג בהקשר לרכבים ולנהיגה שכן התזת מים על נהגים בעת הנסיעה היא מעשה מסוכן ויש להימנע מכך.

מן העיתונות (למחרת שבועות תשס"ח):

11 צעירים מהרצליה השליכו מים וביצים על מכוניות ונעצרו

מאת: רוני זינגר-חרותי

בשני אירועים שונים בעיר השליכו צעירים שקיות מים, בוץ וביצים לטענתם בשל "המסורת" לפיה חג השבועות הוא חג המים.

11 צעירים תושבי הרצליה נעצרו אתמול בשני אירועים שונים במהלכם הושלכו שקיות מים, בוץ וביצים לעבר מכוניות נוסעות.

בשעות אחר הצהריים התקבל במשטרת גלילות דיווח מנהגים על כי קבוצה של צעירים עומדת ומשליכה שקיות בוץ, מים וביצים לעבר מכוניות שחלפו ברחוב סעדיה גאון, שבשכונת נווה ישראל בהרצליה, וכן לעבר עוברי אורח. שוטרים שהגיעו למקום פגשו בעשרות צעירים שהתגודדו במקום והשליכו את המים ואת החפצים לעבר הנוסעים, וזאת על פי ה"מסורת", ולפיה חג השבועות הוא גם חג המים.

השוטרים ניסו להשיב את הסדר על כנו ועצרו שישה צעירים שעמדו בקבוצה - שלושה בגירים ושלושה קטינים. בזמן שניסו השוטרים לבצע את המעצר, ניסתה, לטענת המשטרה, קבוצה גדולה מהנוכחים במקום למנוע את הכנסתם של חבריהם לתוך הניידת, ובמקום התפתחה קטטה שבמהלכה ריססו השוטרים גז פלפל על מנת לפזר את המתפרעים.

זמן קצר לאחר מכן נקראו השוטרים לאירוע דומה, הפעם ברחוב הר סיני שבשכונת שביב. שוב התלוננו עוברי אורח ונהגים על כי הושלכו לעברם שקיות מלאות במים וביצים שהפריעו לנהיגה. השוטרים שהגיעו למקום פגשו בעשרות צעירים שעמדו ברחוב. השוטרים עצרו שני צעירים, בן 27 ובן 16, ושוב במהלך מעצרו ניסו שאר הצעירים למנוע את המעצר, זרקו שקיות מים וביצים על הניידות ואף תקפו את השוטרים, כך לטענת המשטרה.

בשני מקרים אלה לא אירעה, למרבה המזל, תאונת דרכים, אך ידוע שכבר אירעו תאונות בשל מנהג זה של התזת המים.

משמעות המעשה מבחינה בטיחותית

התזת מים לעבר כלי רכב ביום יכולה להפתיע מאוד את הנהגים, על אחת כמה וכמה כשהיא מתרחשת בשעות החשיכה, לעיתים בקטעי דרך לא מוארים, והמים המותזים לעבר המכוניות יכולים להכות בתדהמה את הנהגים.

בתנאים רגילים של נהיגה יכול נהג מיומן לזהות סימנים מעידים לסכנה אפשרית ולנהוג בהתאם לכך - הוא יכול להאט, הוא יכול גם לעצור, לשנות נתיב ולהתרחק ממקום הסכנה - בדרך כלל, כך נוהגים נהגים. כך גם נוהגים משתמשי דרך אחרים, הולכי רגל ורוכבי אופניים, כשהם מזהים מספיק זמן מראש סכנה מתקרבת. כאמור, במקרה של התזת מים כפעולה שכולה הפתעה מוחלטת, מבחינת מקום התרחשותה, זמן התרחשותה ובעיקר עצם התרחשותה, הנהג אינו נמצא ב"היכון", לעיתים אפילו אינו ערני-דיו וכשהנהג מופתע הוא עלול לאבד את השליטה על רכבו ולגרום לתאונה. צריך לזכור שגם אם ישלוט הנהג ברכבו וינהג כראוי, כשהנהג מופתע זמן התגובה שלו מתארך, הוא מגיב באיטיות רבה ולכן אינו מספיק לבצע בזמן הנדרש את הפעולות החיוניות.

שאלות למחשבה ולדין

1. האם חובה לאסור מנהג דתי זה לאורך הכבישים בגלל התנאים השונים של תקופתנו?
2. האם יש סתירה בין הרצון לקיים את המנהג הדתי לבין הצורך לשמור על הבטיחות בדרכים?
3. תנו הצעות כיצד לקיים מנהג זה ומאידיך לשמור על הבטיחות בדרכים.
4. מה ההבדל בין המצב שבו אנו עוסקים כאן לבין מצבי סיכון אחרים שנתקל בהם הנהג, או שנתקל בהם גם הולך הרגל?
5. נסו לדמיין מצבים דומים אשר, חס וחלילה, היו עלולים לקרות לכם כשעוברי דרך אחרים היו מפתיעים אתכם כהולכי רגל. כיצד, לדעתכם, הייתם מצליחים להגיב ומה עלול היה לקרות?
6. באיזה מקרים בחיי היומיום אנו כהולכי רגל עלולים להפתיע את הנהגים ולסכן אותם ואת עצמנו? למה אסור להפתיע את הנהג? העלו מספר תסריטים אפשריים לעלול לקרות.

זכרו: זהירות ובטיחות בדרכים מצילה חיים!

